

PRAGA.

PRAGA, Regni Bohemiarum metropolis, urbs amplissima, præfulum, Principum, & Regum inclita sedes, Imperatoris Caroli Quarti patria, ad ripam Muldauicæ fluminis, in amœnissima & patentissima valle, inter colles & vineta, cælo saluberrima sita, in tres diuisa partes seu ciuitates, nempe, Pragam veterem, Nouam, & Paruam, quæ singulæ suam peculiarem habent iurisdictionem, suumque proprium Senatum. Praga vetus, dextrum latus Muldauicæ occupat: in ipsa vallis planitie, vniuersa magnificis adornata operibus, inter quæ celebriora habentur, Prætorium, seu Senatoria domus, cum turri: Læta Pannicidarum & pellionum: Curia vetus, vulgo, Rychta: Duæ domus, quondam Regiæ, in quarum vna iam euditor monetæ: Xenodochium apud pontem. Taceo multa templa, suos habentia parochos: Scholas, quæ in huius libri typo, suis insignita nominibus, sese lectori diligenti, ob oculos statuunt. In turri Prætoriana, est insigne horologium, cui par vix in toto orbe terrarum reperiri, multi, & quidem præstantes artifices, putant, quantum ad artis excellentiam attinet: nam, si externa spectetur forma, elegantiora multa alia inueniri non negant. Continet autem hoc horologium reuolutionem totius anni, cum recto cursu Solis & Lunæ, numeroque certo mensium atque dierum, & assignatione calendarij, seu festorum integri anni, habens item ortum & occasum, meridiemque, altitudinem solis, & Lunæ, solstitia, æquationes, quantitates dierum ac noctium, in censionibus, oppositionibus, & quadras Lunæ, cum cælesti cursu congruentes, iuxta motum non solum naturalem, sed violentum quoque, similiter ortum, atque occasum 12. signorum Zodiaci, numerum item horarum triplicium, videlicet, integri, & dimidij horologii, atque horarum inæqualium, seu planetariarum omni tempore concordantium, quas horas ostendit vna & eadem manus, seu index, qui mobilis existens, cum ipso sole de vno signo Zodiaci in aliud per vnum gradum singulis totius anni diebus, transit. Infra sphaeram horologii, forissecus est alia grandis sphaera, cui inscriptum est diarium, seu calendarium, ubi angelus à latere collocatus, quotidie præsentem diem, virgula longa demonstrat. Parte ea, quæ magis vergit ad flumen inflexum, versus Septentrionem, Iudei suas fixerunt sedes, quæ magnitudine iustum oppidum equare possunt. Nouam Pragā à veteri, distinguit fossa quædam, olim quidem profunda, & vtrinque munita muro, sed, quæ iam labefactis mœnibus, magna ex parte complanata, in areas, & hortos cecidit. Hæc quoque ciuitas, ampla est, & ultra aliquot nobiles colles protenditur, quorum vnum S. Caroli, alterum S. Catharinæ, illum monachorum, hunc monialium sedem, tertium S. Apollinaris, quartum Monasterium Sclauorum: quintum Vissegradum appellant, in quo ruinæ veteris Arcis hodie conspiciuntur. Habet quoque insignem Curiam, & sacras ædes multas, vt in hac urbis effigie, huic libro inserta, conspici potest. Parua Praga, sinistrum Muldauicæ latus tenet. Est autem à veteri Praga, in minorem, pons amplissimus, supra Muldauiam quadrato saxo constructus, in sedecim magnos arcus, seu fornices porrectus, habens in aditu, & in exitu duas insignes turres peruias, quo ponte, in tota Europa vix est celebrior alter, si robur spectes. Longitudo huius est 872. cubitum Pragensium, latitudo, quantum quatuor currus, iuxta se collocati, occupare possunt. Minori Pragæ ab vna parte coniungitur oppidulum Augeszd: ab altera collis, in quo, præter oppidum Hradezan, sita est arx, S. Venceslai, hodie Regum domicilium, pallatio magnificissimo, & templo, B. Viti augustissimo, maxime conspicua. Pallatium est amplissimum in longitudine 212. in latitudine 30. pedes continens: Superne miro artificio est cameratum, nulla interim columnarum basi, seu fulcro sustentatum. Inferne pavimentum tam firmum habet, vt aliquot centuriæ equitum in eo consistere, & hastis concurrere possint, quale certamen, seu torneamen, eo in loco exercebatur anno 1549. præfente Mauritio, Saxonie electore. E sublimi, pendet quatuor candelabra, ex Aurichalco fabrefacta, magnitudine & opere illustra, Senatus Nurembergensis ad Cæsarem Ferdinandum honorarium munus. In templi adyto, hæc habetur inscriptio. Anno Iesu Christi. sal. 923. S. Venceslaus martyr, & Dux patriæ, post martirium auius, Ludmillæ, primum hic B. Vito Martyri templum ædificauit: quod S. V. Volfgangus, Episcopus Ratibonensis, consecrauit, & anno 968. Boleslaus Pius, Episcopi sedem fecit, cuius secundus Episcopus S. Adalbertus Anno 996. apud Prutenos martyrio coronatus, & ex Gnesna ciuitate huc translatus, peculiare sacellum adeptus est. Atque Spitigneus I. Dux, Anno 1060. post S. Procopij obitum annis septem, è templo S. Viti, ac item S. Adalberti vnum, idque augustum, construxit, sed cum hæc omnia, Anno 1142. hostili arcis direptione corruissent, Rex Ioannes primus, anno 1344. chori huius fundamenta iecit, atque in Metropolitanam Ecclesiam erexit. Filius autem Carolus 4. Rom. Imperator, etiam S. Sigismundi Regis & martyris, multorumque sanctorum reliquijs, anno 1366. ditauit & muneribus auxit. Quibus Rex Venceslaus, eiusdem Caroli filius, Anno 1392. posteriorem templi huius partem adiecit, deinde casu publico, Anno 1541. exusta, Ferdinandus I. Romanorum, Hungariæ, & Bohemiarum Rex, Anno 1555. eadem hæc & instaurauit & ornauit. Hactenus inscriptio. In hoc templo videre est busta regia, in quibus iacent, Imperator Carolus 4. eiusque coniuges, Blanca, Anna vna, & altera Elisabeth, & filius Venceslaus, Romanorum, ac Bohemiarum Rex, nec non Ladislaus, & Georgius, Bohemiarum Reges: Regina Anna, inuictissimi Cæsaris Ferdinandi coniunx. Denique Maximilianus I. Anno sal. 1577. eò Ratibona translatus. Et hæc conditoria sunt contigua. In alijs autem sacellis, & diuersis locis, eiusdem templi, extant varia monumenta Episcoporum, principum, & Regum, & in his quoque Ottogari Regis, qui cum Imperatore Rodolpho prælio decertans, victus, & trucidatus est. Animosus sane Rex, qui maluit cadere, quam cedere illi, quem antea habuit ministrum aulae suæ præfectum. Adde tumulum Barbaræ, coniugis Sigismundi Cæsaris, iuxta quem visitur sacellum, memoratu dignum, ab Imperatore Carolo 4. magnificentissimè extructum, lapidibus viridibus, & puniceis, instar gemmarum, relucantibus, & auro intertexto, ornatissimè variegatum, in quo sacello corpus S. Venceslai, Bohemiarum Ducis, & martyris tumulatum, quiescit. Et tanta priscorum regum in hunc Diuum tutelarem fuit obseruantia, & religio, vt corona Regni, non alio loco, quàm in sepulchro, & super capite huius sancti Martyris reposita seruaretur. Atque hæc consuetudo, ab aliquot seculorum serie, persistit immota, vsque ad turbulentissima Ziscæ tempora, ubi cum propter ciuiles factiones, tumultus tumulu cumularetur, corona in arcem Karlstein, vtpote in tutiorem custodiam, translata est.

EGRA.

EGRA, inter alias Bohemiarum vrbes, neuti quàm infima, ad initium syluæ in veteri Narischorum patria maxime fertili, & ongè amœnissimo agro est. quondam Imperij ciuitatibus annuerabatur, deinde Imperij deseruit ordinem, & Bohemiarum Regi obtemperat, non aliam ob causam, quàm quòd hypotheca est regno Bohemico facta. Sita est in amœnissima valle, ad collem, cuius decliui maior ciuitati pars superædificata incumbit. Est duplici muro fortissimo circumquaque, aliquibus etiam locis, præsertim à flumine non ambitis, triplici: amplissima item fossa, ac muro conclusa, turribus vtrinque plurimis, magnificè cincta & communita. Fluium eiusdem nominis, ex monte Pinifero ortum, habet amplissimum, ac nauigabilem ad meridiem ferè, versus quam plagam arx etiam urbis condita est, quæ suas quoque singulares muros, munitiones, fossas, ac turres habet. Est in vrbe magnificum templum S. Nicolai, cum duabus altis, ac orienti sonantibus obuersis turribus, sunt & alia pari elegantia templa & monasteria. Integrum & magnum Senatum constituunt veteri Rom. more viri centes & Scabini, & hii ius dicunt, non ex scriptis legibus: sed ex receptis ac longo vsu comprobati. Reipub. Egranz consuetudinibus. Reliquos LXV III. Senatores, plebeios vocant. Ab huius senatus constitutionibus nemini liberum est ad superiorem magistratum prouocare. Habet altissimum, molendinas, Xenodochia, balnea publica, portas maiores tres & totidem paruas, quæ consulibus tantum publicorum negotiorum causa, nocturno tempore patent: habet suburbia lata, iuxta portam acidis saporis fontem. Arces XII. pagos insignes plurimos, ac aliud oppidum Revvitzium, tribus lapidibus ab vrbe ad Cosseniū montem ac fluuiolum situm, & propriam denique monetam, quæ in Egranza tantum ditione valet. Hæc Gasparus Bruschius.